

Áhersluþættir í Melaskóla

Stefna skólans er að kenna samkvæmt aðferðum Byrjendalæsis fyrstu fjögur árin og í framhaldi „Orð af orði“ og „Læsi til náms“. [Byrjendalæsi](#) er nálgun í læsiskennslu sem hefur verið þróuð við Háskólann á Akureyri. Eftirtaldir þættir eru lagðir til grundvallar lestrarnámsins:

- samþætting tals, hlustunar, lesturs og ritunar
- tileinkun orðaforða er undirstaða góðs skilnings
- texti (bækur og ljóð) er lagður til grundvallar lestrarkennslunni og efni hans rætt ítarlega
- tæknileg vinna sprettur úr þeim efni sem felst í textanum og fer fram m.a. í „hringekju“
- nemendur vinna með lestrartengd verkefni
- nemendur koma með misjafna þekkingu til leiks í lestrarnámið og þurfa að geta lært hlið við hlið en um leið fengið verkefni við hæfi hvers og eins
- lögð er áhersla á sýnikennslu og nemendur læra vinnubrögð sem efla þá við að verða greinandi og sjálfstæðir lesarar
- læsisnámið eflir skapandi hugsun og tjáningu
- læsisnámið á að vera skemmtilegt og bjóða upp á samskipti
- kennarar safna upplýsingum um námsframvindu nemenda í daglegu starfi og nýta það til leiðsagnar til að skipuleggja ný viðfangsefni

Hæfniviðmið í íslensku við lok 4. bekkjar getur nemandi:	1. bekkur	2. bekkur	3. bekkur	4. bekkur
Talað mál, hlustun og áhorf <i>tjáð sig frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu, átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi</i>	<ul style="list-style-type: none"> • hlustar og tekur þátt í umræðum um námsefni • hefur vald á leikrænni tjáningu • hlustar á nestissögur • tjáir sig á bekkjarfundum • segir frá daglegu lífi • hlustar á flutning á fjölbreyttu efni • hlustar á fyrirmæli og fer eftir þeim 			
	<ul style="list-style-type: none"> • talar skýrt og kemur hugsunum sínum í orð • rökstyður skoðanir sínar og tilfinningar frammi fyrir bekkjarfélögum • fer eftir reglum sem gilda í samræðum hlustar á upplestur ljóða, barnabóka og fróðleikstexta 			

<p>Lestur og bókmenntir <i>tengt þekkingu sína og reynslu við lesefni í því skyni að ná merkingu þess, lesið lesefni eftir áhuga og þörf s.s. sögur, ljóð og fræðandi efni sem hæfir lestrargetu, háð hugtökum eins og persónu, söguþræði, umhverfi og boðskap, lesið úr tákmyndum og myndrænu efni s.s. einföldum skýringarmyndum, kortum og myndritum.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • les sér til ánægju heima og í kennslustofu (yndislestur) • les upphátt • les í paralestri • les í kór • les og vinnur með texta (valdar barnabækur) • skilur textann • les úr myndrænu efni • greinir orð, hugtök og orðasambönd í texta • velur bækur við hæfi á skólasafni 	
	<ul style="list-style-type: none"> • lærir íslensku bókstafina og hljóð þeirra • rímar og klappar atkvæði • velur léttar lestrarbækur við hæfi 	<ul style="list-style-type: none"> • notar hugtökin orð og málsgrein • les margvíslegan texta sér til fróðleiks • greinir uppbyggingu gæðatexta, söguþræði, persónulýsingar, umhverfi og boðskap • endursegir lesinn texta • skilur textann • les upphátt eigin texta • les úr eigin myndritum og annarra • les úr kortum
<p>Ritun <i>dregið rétt til stafs, þekkt grunnþætti í byggingu texta s.s. upphaf, meginmál og niðurlag, samið texta frá eigin brjósti s.s. sögu,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • dregur rétt til stafs og æfir skrifarhallann í skrifarbækur heima og í kennslustofu • semur sögur frá eigin brjósti 	<ul style="list-style-type: none"> • dregur rétt til stafs og æfir í skrifarbækur heima og í kennslustofu • hefur bil milli orða • skrifar læsilegan texta • skrifar dagbók /atburðabók • semur fjölbreyttan texta frá eigin brjósti s.s. sögur, endursagnir, skilaboð og lista

<p>frásögn eða skilaboð, nota einfaldar stafsetningarreglur, skrifað texta á tölvu og notað einföldustu aðgerðir í ritvinnslu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ritar endursögn út frá texta eða bætir við söguna • notar stóran og lítinn staf • skrifar söguþráð • býr til sögupersónur í leik • vinnur á fjölbreyttan hátt með hljóð og stafi og stafasambönd 	<ul style="list-style-type: none"> • notar fjölbreyttari orðaforða • nýtir sér reglur um stóran og lítinn staf 		
<p>Málfræði þekkt og fundið helstu einingar málsins s.s. bókstafi, hljóð, orð, samsett orð og málsgreinar, raðað í stafrófsröð og gert sér grein fyrir notagildi þess við leit og skipulag, gert grein fyrir nafnorðum, lýsingarorðum og sagnorðum, greint mun á samnöfnum og sérnöfnum, leikið sér með ýmiss einkenni tungumálsins s.s. margræðni orða og fundið kyn og tölu, búið til málsgreinar og greint þær í eigin texta, leikið sér með orð með því að ríma og fara í orðaleiki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vinnur á fjölbreyttan hátt með bókstafi, hljóð og orð úr „lykilorði“ • finnur „orð í orði“ og „orð úr orði“ í „lykilorði“ • raðar í stafrófsröð t.d. nöfnum bekkjarfélaga • leikur sér með orð og rímar 	<ul style="list-style-type: none"> • finnur „orð í orði“ og „orð úr orði“ í „lykilorði“ • vinnur með samsett orð út frá „lykilorði“ • þekkir sérhljóða og samhljóða • raðar í stafrófsröð eftir fyrsta staf í orði • myndar setningar og setur saman texta (ritun) 	<ul style="list-style-type: none"> • vinnur með tvöfaldan samhljóða m.a. í „lykilorði“ • vinnur með samhljóðasambönd m.a. í „lykilorði“ • raðar í stafrófsröð eftir öðrum staf í orði og nýtir uppfléttingu í orðabók • þekkir kyn og tölu orða í texta • leikur sér með margræðni orða, samheiti og andheiti • þekkir mun á samnöfnum og sérnöfnum í texta 	<ul style="list-style-type: none"> • þekkir mun á samnöfnum og sérnöfnum í texta • þekkir tvöfaldan samhljóða í orðum • þekkir nafnorð, lýsingarorð og sagnorð og notar þau markvisst í eigin texta • raðar í stafrófsröð eftir öðrum og þriðja staf í orði og nýtir uppfléttingu í orðabók • þekkir samsett orð • leikur sér með margræðni orða, samheiti og andheiti • þekkir kyn og tölu orða í texta • þekkir mun á samnöfnum og sérnöfnum í texta
<p>Námsefni - Námsgögn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ýmsar barnabækur • léttlestrarbækur • Komdu og skoðaðu líkamann, -bílinn, - umhverfið • stafasúpur, orðasúpur, námsspil út frá texta • kennsluforrit • forskrift kennara 	<ul style="list-style-type: none"> • ýmsar barnabækur • lestrarbækur • Komdu og skoðaðu hvað dýrin gera, -hafið, - eldhúsið, • orðasúpur, námsspil út frá texta • kennsluforrit • Skrift 2 	<ul style="list-style-type: none"> • ýmsar barnabækur • Lesum saman, Lesum meira saman (lestrarbók og vinnubók) • Komdu og skoðaðu, himingeiminn, - hringrásir, - landakort, -tæknina • orðasúpur, námsspil út frá gæðatexta 	<ul style="list-style-type: none"> • ýmsar barnabækur • Sögusteinn, Óskasteinn og Völusteinn • Komdu og skoðaðu fjöllin, -íslenska þjóðhætti, -land og þjóð, - landnámið, -sögu mannkyns • orðasúpur, námsspil út frá texta (bækur og ljóð)

	<ul style="list-style-type: none"> • leið til læsis (vinnubækur) • lestrarbækur 	<ul style="list-style-type: none"> • Ritrún • Góður betri bestur • Borgarmúsi og Sveitamúsi (vinnubók) • Árstíðirnar (Þórarinn Eldjárn) 	<ul style="list-style-type: none"> • kennsluforrit • Skrift 3 • Góður, betri, bestur (skrift) • Ritrún • Kostuleg kort og gröf 	<ul style="list-style-type: none"> • kennsluforrit • Skrift 4 • Ritrún • Loftur og gullfluglarnir (vinnubók) • Litlu landnemarnir (vinnuhefti) • Náttúran allan ársins hring • Eldgos (bók um jörðina)
Námsmat	<ul style="list-style-type: none"> • Sjálfsmat, jafningjamat og leiðsagnarmat • Læsi 1.1, læsi 1.2 og læsi 1.3 (lesskilningspróf) í nóvember, febrúar og maí • skrift (skrifleg umsögn) • Raddlestrarpróf (atkvæði) í maí <p>Nemandi geti lesið 60 atkvæði að vori</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sjálfsmat, jafningjamat og leiðsagnarmat • Læsi 2.1 og læsi 2.2 (lesskilningspróf) í nóvember og apríl • Lesmál í apríl • skrift (skrifleg umsögn) • Raddlestrarpróf (atkvæði) í október, janúar og maí <p>Nemandi geti lesið 110 atkvæði að vori</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sjálfsmat, jafningjamat og leiðsagnarmat • Orðarún (lesskilningspróf) í janúar og apríl • skrift (skrifleg umsögn) • Raddlestrarpróf (atkvæði) í október, janúar og maí <p>Nemandi geti lesið 140 atkvæði að vori</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sjálfsmat, jafningjamat og leiðsagnarmat • Orðarún (lesskilningspróf) í janúar og apríl • Samræmt könnunarpróf í september • skrift (skrifleg umsögn) • Raddlestrarpróf (atkvæði) í október, janúar og maí <p>Nemandi geti lesið 170 atkvæði að vori</p>

Nafn bóka sem eru með grænu flettast saman með náttúrufræði

Áherslupættir í Melaskóla

Haft er að leiðarljósi að kennsluhættir séu fjölbreyttir og áhersla lögð á að nemendur:

- iðki alhliða lestur til að auka lestrarfærni og lesskilning, t.a.m. yndislestur í skólanum og reglubundinn heimalestur
- lesi og túlki bókmenntatexta og setji sig í spor persóna við ólíkar aðstæður
- fái tækifæri til að afla sér upplýsinga á bókasafni skólans og á veraldarvefnum til að nýta í verkefnum, t.a.m. í verkefnum sem eru samþætt við aðrar greinar, s.s. samfélags- og náttúrugreinar, upplýsinga og tæknimennt
- semji fjölbreytta texta og beiti ólíkum málsniðum í framsetningu texta og talaðs máls
- öðlist hæfni í að hlusta á aðra og taka tillit til skoðana annarra í umræðum og rökræðum
- nái færni í að segja skipulega frá og gera grein fyrir þekkingu sinni og skoðunum, t.a.m. í bókmenntum og í kynningu verkefna sinna
- undirbúi sig vel fyrir kynningu á eigin verkum eða upplestri á verkum annarra og noti skýran framburð með viðeigandi blæbrigðum
- greini og setji saman orð, lesi í orðin, skoði skýringar hvort sem þær eru gagnsæjar eða ekki, skapi ný orð með samsetningum og setji orð í samhengi í ljóð, sögur, leikrit eða spjall. uppgötvu að málfræði er ekki einangrað fyrirbæri heldur nýtist m.a. í ritun texta og töluðu máli.

Kennsluhættir:

- leitast er við að nálgast kennslu og miðla henni á heildstæðan máta, þ.e. að tengja þætti íslenskunnar í aðalnámskrá grunnskóla bæði innbyrðis og við aðrar námsgreinar
- hugmynda-, kennslu og aðferðarfræði *Orð af orði* <http://hagurbal.weebly.com/> og *Leið til læsis* eru nýttar
- ímyndunarafl nemenda er virkjað til sköpunar eigin verka

Hæfniviðmið í íslensku við lok 7. bekkjar: tengill	5. bekkur	6. bekkur	7. bekkur
<p>Talað mál, hlustun og áhorf</p> <p>-sagt frá, tjáð eigin skoðanir og haldið athygli áheyranda</p> <p>-hlustað á aðra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • margvísleg hlustun: <ul style="list-style-type: none"> - lesa eigin sögur og annarra, - hlusta á aðra segja frá - hlusta á upplestur nestissögu - bekkjarsfundir • taka þátt í umræðum með því að tjá og segja skoðun sína • rýna í kvikmyndir og þær metnar, túlkaðar og bornar saman við upprunalega sögu, umhverfi og aðstæður – t.d. Benjamín dúfa og Ungfrúin góða og húsið 		
	<ul style="list-style-type: none"> • samþætting (kynning/tjáning): <ul style="list-style-type: none"> -við samfélagsgreinar: staður á Íslandi/gjarnan með foreldri -við náttúrufræðigreinar: gróðurlendi -við stærðfræði: hópverkefni 	<ul style="list-style-type: none"> • samþætting (kynning/tjáning): <ul style="list-style-type: none"> -við samfélagsgreinar: Norðurlönd -við bókasafn: norræn bók -við náttúrufræðigreinar: plánetur -við stærðfræði: hópverkefni 	<ul style="list-style-type: none"> • undirbúningur og þátttaka í Stóru upplestrarkeppninni (bekkjar-/skóla-og/hverfiskeppni) • jólaleikrit • samþætting (kynning/tjáning): <ul style="list-style-type: none"> -við samfélagfræðigreinar: Evrópa -við náttúrufræðigreinar: orka (lego) og náttúrufræðiritgerð -við stærðfræði: hópverkefni

<p>Lestur og bókmenntir Haft er í huga að bókmenntakennsla getur stuðlað að sterkari sjálfsmynd nemenda og kennt þeim umburðarlyndi í garð ólíkra menningarsamfélaga og minnihlutahópa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yndislestur a.m.k. 3 sinnum í viku í skólanum, titlar og blaðsíður taldar • heimalestur • lestrarátak / lestrarsprettur í samvinnu við bókasafnskennara • lesið og hlustað á sögur, ljóð, leikrit og unnið með innihald í umræðum, ritun og sköpun • bókagagnrýni • fjallað um persónusköpun, sjónarhorn, umhverfi og tíma í sögum • hefðbundin ljóð og óhefðbundin ljóð 		
<p>-lesið skýrt og af liðleika -valið sér lesefni við hæfi -lesið sér til ánægju og skilnings -beitt hugtökum s.s. persónu, söguþræði, umhverfi og boðskap -beitt hugtökum í bragfræði s.s. ljóðlínu, rími og vísu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • goðafræði • þjóðsögur um álfa og huldufólk • dæmisögur, s.s. Esóp og Nasreddin • sögur um dýr • ýkjusögur, s.s. Münchhausen • sögur úr daglegu lífi • rím • myndmál: persónugerving 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Norðurlandahöfundur</i> • þjóðsögur um tröll • þættir úr Íslendingasögum • sögur fornra menningarþjóða, Egypta, Grikkja og Rómverja • dæmisögur, s.s. Ívan Kriloff og Nasreddin • sögur úr daglegu lífi • ljóðstafir og rím • myndmál: líkingar 	<ul style="list-style-type: none"> • þjóðsögur um vætti við sjó og vötn • fornaldar-og riddarasögur • sögur frá miðöldum • kímnisögur • sögur úr daglegu lífi • mismunandi rím • hefðbundin ljóð • óhefðbundin ljóð • myndmál: bein mynd og tákn

<p>Ritun</p> <p>-skrifað skýrt og læsilega -samið texta frá eigin brjósti -nýtt sér grunnþætti ritunar s.s. upphaf, meginmál og niðurlag -beitt einföldum stafsetningarreglum</p>	<ul style="list-style-type: none"> • skriftaræfingar • fjölbreyttar ritunaræfingar, m.a. persónusköpun, setja sig í spor, daglegt líf og nærumhverfi • áhersla lögð á sköpun og frjálst flæði, og mismunandi snið, s.s. bréf, póstkort, auglýsingar, endursagnir, dagbókarfærslur, minningarbrot og útdrátt • yndisritun 1-2 sinnum í viku • samþætting við samfélagsgreinar • skýrslugerð í eðlisvísindum 		
<p>Málfræði</p> <p>-geti nýtt sér stafrófið -geri sér grein fyrir mismunandi hlutverki nafnorða, sagnorða og lýsingarorða</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1. persónu frásagnir • gróðurlendi • Ísland veröld til að njóta • Víkingar og landnámið 	<ul style="list-style-type: none"> • ljósmyndir og ljóð (t.d. hæka) • plánetukynning • Norðurlandabæklingur • Snorra saga • ritdómur um norræna bók 	<ul style="list-style-type: none"> • ljósmyndir og ljóð (tanka) • heimildaritgerð • Evrópuverkefni • Ísland og umheimurinn
	<ul style="list-style-type: none"> • stór og lítill stafur • ng og nk • n og nn • einfaldur og tvöfaldur samhljóði 	<ul style="list-style-type: none"> • lo. sem enda á an • stofn orða, m.a. stafavíxl • y/ý hljóðvarp • j-regla 	<ul style="list-style-type: none"> • skipting milli lína /samsett orð • hljóðvarp • bein ræða og óbein ræða • fornöfn

<p>Námsefni</p> <p>Kennslubækur eru notaðar til stuðnings í kennslu en stýra ekki umfangi og yfirferð náms-og kennslu. Að þeim sökum er oft aðeins hluti kennslubókar nýttur.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ljóðspor fá nemendur til eignar, ljóðabókin er notuð í 5.- 7. bekk og geymd í skólanum á milli ára • frjálslestrarbækur • efni til hlustunar og áhorfs • bækur til heimalesturs • Réttritunarorðabók og verkefnahefti • annað tilfallandi efni • skrifarbækur 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Blákápa • Flökkuskinna • Skinna (grunnbók og verkefnabók) • Málrækt 1 • Mál til komið (grunnbók og verkefnabók) • skrifarbækur 	<ul style="list-style-type: none"> • Rauðkápa • Flökkuskinna • Skræða (grunnbók og verkefnabók) • Málrækt 2 • Mál í mótun (grunnbók og verkefnabók) • skrifarbækur 	<ul style="list-style-type: none"> • Grænkápa • Flökkuskinna • Skrudda (grunnbók og verkefnabók) • Málrækt 3 • Mál er miðill (grunnbók og verkefnabók) • skrifarbækur
<p>Námsmat</p>	<p>Símat og leiðsagnarmat fer fram á vinnu nemenda. Í lok hvorrar annar er árangur að auki metinn í ákveðnum þáttum með prófum og einkunnir gefnar í tölustöfum. Í hraðlestri/raddlestri er atkvæðafjöldi á mínútu skráður og í lesskilningi er umsögn</p> <ul style="list-style-type: none"> • lesskilningur: Orðarún, staðlað lesskilningspróf, 100% próf, sjá umfjöllun http://lesvefurinn.hi.is/node/188 • stafsetning: <ul style="list-style-type: none"> • Aston Index greinandi stafsetningarpróf að hausti • tvær kannanir 25% hvor og stafsetningarpróf 50% • heimalestur: lestrarspjöld • málfræði: 2-3 kannanir á önn • ritun: leiðsagnarmat í kennslustundum • framsögn: leiðsagnarmat í kennslustundum • bókmenntir: próf/hópverkefni 50% og vinnubók/ljóðabók 50% 		

	<ul style="list-style-type: none">•		
	<ul style="list-style-type: none">• lestur: hraðlestur/raddlestur, markmið er að lesa allt að 200 atkvæði á mínútu• LH 40 greinandi próf í lestrarhæfni	<ul style="list-style-type: none">• lestur: hraðlestur/raddlestur, fyrir nemendur sem lesa færri en 200 atkvæði á mínútu	<ul style="list-style-type: none">• lestur: hraðlestur/raddlestur, fyrir nemendur sem lesa færri en 200 atkvæði á mínútu• samræmt könnunarpróf að hausti• framsögn að vori: viðurkenning fyrir þátttöku í Stóru upplestrarkeppninni